

GBIF-Sweden verksamhetsplan 2011

Förslag ver. 5 2011-04-13, Anders Telenius

Smärre redigeringar 2011-04-13, Fredrik Ronquist samt styrelsen

Inledning

Föreliggande verksamhetsplan är en precisering av den allmänna handlingsplanen 2007-2011 och avser aktiviteter under 2011. Under 2009 kunde många av de planerade aktiviteterna i den allmänna handlingsplanen inte genomföras på grund av personalbrist, men denna eftersläpning har i stort sett hämtats in under 2010 tack vare bättre bemanning. Planen för 2011 följer därmed i stora drag de riktlinjer som sattes upp i den allmänna handlingsplanen.

Under 2010 har GBIF-noden bemannats av en nodhandläggare (Anders Telenius, 100 %), en databasutvecklare (Mickaël Graf, som återkom under året på 100 % efter pappaledighet), en projektledare på deltid (Sven Kullander, 30 %) och en administratör på deltid (Ann-Katrin Gustafsson, 25 %). Dessutom har noden under en del av 2010 haft tillgång till en extra databasutvecklare (Jens Rathsmann) och noden har under större delen av året kunnat samverka med en databasutvecklare i Synthesys-projektet (Johan Dunfalk).

Under 2011 beräknas personalen att begränsas till Anders Telenius (100%) och Mickaël Graf (100%) med visst operationellt stöd av Johan Dunfalk under våren, samt med ny projektledning (Fredrik Ronqvist, 25 %) och ny administratör (Marie Svensson, 25 %).

Vision för GBIF-Sweden

GBIF-Sweden ska vara svensk centralpunkt för det internationella datautbytet om världens biologiska mångfald; en naturlig samlingsplats och informationskälla för global biologisk mångfald i Sverige; en tillförlitlig samarbetspartner för svenska forskare, samhällsinstitutioner och andra intresserade av biologisk mångfald; och en ledande aktör inom området biodiversitetsinformatik.

Specifika delmål

GBIF-Sweden har följande långsiktiga delmål:

1. Att alla svenska biodiversitetsdatabaser (såväl samlingsdatabaser som observationsdatabaser) inlemmas i GBIF.
2. Att svenska samlingar dataläggs snabbt och effektivt.
3. Att den nationella portalen blir Sveriges viktigaste centrum för data och information om global biologisk mångfald.

4. Att svenska forskare använder biodiversitetsdata som GBIF(-Sweden) tillhandahåller.
5. Att utveckla global biodiversitetsinformatik till ett eget forskningsområde.
6. Att underlätta nyttjandet och utvecklingen av biodiversitetsinformatik i utvecklingsländer.

Handlingsplan för delmål 2011

Delmål 1. Att alla svenska biodiversitetsdatabaser (såväl samlingsdatabaser som observationsdatabaser) inlemmas i GBIF.

Bakgrund: GBIF-Swedens primära uppgift är att tillgängliggöra information om biologisk mångfald genom att samla in och leverera biodiversitetsdata till www.gbif.se. GBIF-Sweden skall samla och underhålla databaser centralt, och bygga ett nätverk av decentraliserade dataleverantörer. För att underlätta för svenska samlingar att leverera data till GBIF arbetar GBIF-Sweden aktivt med att bistå företrädare för svenska samlingar med utbildning och olika former av tekniskt stöd. Målsättningen är att alla datalagda svenska museisamlingar och observationsdatabaser ska vara tillgängliga i "Darwin Core"-standard, eller andra standarder som stöds av GBIF via GBIF-Sweden och den globala GBIF-portalen.

GBIF-Sweden ska även fortsättningsvis vara en internationellt sett stor dataleverantör till GBIF centralt. Ett viktigt mål är att öka antalet dataposter som är baserade på samlingsföremål, eftersom de utgör en unik kunskapskälla om den biologiska mångfalden. GBIF-Sweden ska också verka för att fler, till sist samtliga, observationsdatabaser (såsom Ångs- och betesmarksinventeringen, Basinventeringen inom Natura 2000, Våtmarksinventeringen, Riksskogstaxeringen m. fl.) levererar information till GBIF.

GBIF-Sweden skall också samverka med kultursektorn i en gemensam ambition att öppna svenska samlingar för en bred publik. Det påbörjade tvåvägs-utbytet av data med K-samsök skall därför vidareutvecklas och kompletteras.

Målsättningen att GBIF-Sweden ska vara först med att införa LSID (Life Science Identifier), som antagits bli den framtida internationella standarden för att referera till vetenskapliga namn, bilder, poster i databaser, m m. vilar däremot i avvaktan på utvecklingen därvidlag inom GBIF centralt.

Mätbart mål: Slutet av 2011: Samtliga de tillgängliga biologiska databaserna ska erbjudas via GBIF-Sweden. Samtliga datalagda museisamlingar skall då också vara tillgängliga via GBIF-Sweden.

Åtgärder för att nå målet:

- Fortsatta kontakter med gamla och nya dataleverantörer. Ekonomiskt stöd har utgått till samlingar i Uppsala, Lund och Göteborg för automatiserad överföring av data, och support i samband med detta arbete kommer att fortsätta under 2011. Även övriga dataleverantörer erbjuds ett transportprotokoll samt i mån av möjlighet redskapen TAPIRLink eller IPT (Integrated Publishing Toolkit).
- Fortlöpande kartläggning och uppföljning av tillgängliga samlingar.
- Vidareutveckling och hjälp i samband med implementering av ENSE (Nationell Standard för Naturhistoriska Samlingar).

- Erbjudande om personlig support i databasfrågor, inbegripet SQL, de vanligaste databashanterarna och samlingshanteringsprogrammen, metoder för databasanalys och datatvätt, samt överföring av data till GBIF
 - Samverkan med FishBase avseende databaser med fiskdata.
 - Repatriering av svenska data utomlands för publicering på www.gbif.se.
 - Stöd för digitalisering och publicering av landskapsfloradatabaser kommer att ges under 2011.
-

Delmål 2: Att svenska samlingar dataläggs snabbt och effektivt

Bakgrund: För att det övergripande målet att tillgängliggöra all information om jordens globala biologiska mångfald ska kunna förverkligas krävs att samlingarnas material dataläggs. En viktig uppgift för GBIF-Sweden är därför att stödja museernas digitalisering av biologiska data genom att erbjuda produkter och service som kan bidra till att arbetet underlättas. Idag utgörs 88% av de dataposter som GBIF-Sweden levererar till data.gbif.org av observationsdata som rapporterats genom Artdatabankens "Artportalen". Även om den förhållandevis höga andelen observationsdata kommer att bestå eller öka i framtiden är vår målsättning att inom den pågående femårsperioden tillgängliggöra hela det datalagda materialet i svenska samlingar och observationsdatabaser, samt att medverka till att digitaliseringen blir snabbare och mer effektiv.

Åtgärder för att nå målet:

- Deltagande i aktiviteter inom GBIF, PESI, Synthesys, TDWG och andra internationella biodiversitetsinformatikinitiativ som inkluderar digitalisering, samt spridande av information till det svenska museisamhället om de olika möjligheterna.
 - Utveckling av stabila, enkla tekniska verktyg för datatvätt, -transport och – publicering.
 - Pådrivande aktiviteter för utveckling av ny teknik för digitalisering; t ex genom att anordna möten med experter på digitaliseringsteknik så att museer får formulera behov av tekniska lösningar.
 - Samverkan med svenska museer i samband med relevanta kurser och specialträning i olika aspekter av databasarbete för personal i samlingarna.
 - Bidrag till en positiv arbetsupplevelse och ökat meritvärde i dataläggning av samlingsdata, framför allt genom medverkan i utvecklingen av enkla verktyg för digitalisering, och tjänster för att på olika sätt hantera och visualisera det datalagda materialet via en webbplats med t ex kartserver. I detta sammanhang är webbplatsen det främsta verktyget – det ska på sikt innehålla alla verktyg som krävs för digitalisering av samlingar och hantering av små databaser.
-

Delmål 3. Att den nationella portalen blir Sveriges viktigaste centrum för data och information om global biologisk mångfald.

Bakgrund: Den svenskspråkiga nationella portalen (www.gbif.se) förmedlar data från GBIF centralt och innehåller verktyg nödvändiga för digitalisering av samlingar och hantering av små databaser, men ska också bli Sveriges viktigaste centrum för information relaterad till global biodiversitet och biodiversitetinformatik. För att uppnå detta ska portalen förbättras till att bli en mer integrerad webbplats där det ska vara enkelt att ta fram data och information om biologisk mångfald.

Mätbart mål: Genom att användbarheten förbättras skall antalet besök på www.gbif.se öka jämfört med tidigare mätningar.

Åtgärder för att nå målet:

- Användningen av GBIF-Swedens tjänster skall öka genom att svenska data utomlands görs tillgängliga och genom att tematisk/ekologisk gruppering av data erbjuds via en analys-sida på www.gbif.se eller på särskild portal.
- Portalens söktjänst ska vara användarvänlig och ändamålsenlig och förses med en ingång för svenska trivialnamn på djur, växter och svampar.
- Nyheter skall presenteras på www.gbif.se regelbundet i interaktivt format utformade som korta sammanfattande "artiklar" med länkar till originalartiklar.
- Kontaktytorna mot användare skall breddas genom utåtriktad verksamhet (besök, presentationer, utbildningspaket, inbjudan till workshops – universitet-högskolor, andra myndigheter, skolor).
- Även fortsättningsvis skall mjukvara baserad på öppen källkod användas, och data, support och verktyg erbjudas kostnadsfritt.
- Redovisning av användarstatistik.

Delmål 4. Att svenska forskare använder biodiversitetsdata som GBIF tillhandahåller.

Bakgrund: Biodiversitetinformatik är ett relativt nytt ämnesområde och stora biologiska datamängder har hittills utnyttjats huvudsakligen inom bioinformatik och miljörelaterad biologi. Fri tillgång till stora biodiversitetsdatabaser möjliggör ny forskning inom systematik, biogeografi och ekologi, men frågeställningar och metoder är fortfarande under utveckling och användningen är ännu relativt begränsad.

Biodiversitetsdata används i dag i mindre omfattning än som vore möjligt och intressant. Orsaken är till icke ringa del okunskap om ämnets teoretiska och praktiska möjligheter. Upplysning är därför en väsentlig del av GBIF-Swedens uppdrag.

Mätbart mål: Den infrastruktur - inklusive tjänster - som GBIF-Sweden står för ska vara känd och använd av svenska forskare. GBIF-Sweden skall kunna visa att fler svenska forskare än tidigare på förfrågan uppger sig använda biodiversitetsdata som GBIF tillhandahåller, samt vid undersökning av citeringar kunna redovisa hur dessa data används.

Åtgärder för att nå målet:

- Medverka vid konferenser och möten relaterade till biodiversitetsinformatik. Det är viktigt att uppmärksamma forskare på vilken resurs biodiversitetsdatabaser utgör och vilka forskningsmöjligheter som finns.
- Deltagande och anordnande av forskarmöten för information om GBIFs användningsområden.
- Kontakt med institutionsansvariga vid universitet och högskolor för att erbjuda tillgång till GBIF-resurser. GBIF-Sweden (och FishBase) erbjuder t. ex. utmärkta tillfällen för examensprojekt i databashantering samt biologiska och geografiska tillämpningar.
- Besök vid institutioner och myndigheter (dataleverantörer och användare av biodiversitetsdata) för att erbjuda tillgång till GBIF-resurser.
- Utveckling av "demonstrationspaket" för presentation av biodiversitetsinformatik i utbildningssammanhang vid universitet och högskolor.
- På förfrågan bistå med handledning av examens- och forskningsprojekt.
- Publicering av populärvetenskapliga artiklar i t.ex. Forskning & Framsteg, Fauna & Flora o. d.

Delmål 5. Att utveckla global biodiversitetsinformatik till ett eget forskningsämne.

Bakgrund: För att utveckla biodiversitetsinformatik till ett eget forskningsämne måste intresset för ämnet öka hos forskare och kompetensen inom ämnet höjas. För att uppnå detta ska GBIF-Sweden, som en ledande aktör inom biodiversitetsinformatik, organisera seminarier, kurser och workshops med inbjudna experter inom biodiversitetsinformatik, GIS-hantering, databashantering och biologisk dataanalys.

Mätbart mål: Att fler institutioner än tidigare på förfrågan uppger sig erbjuda forskningsmöjligheter inom biodiversitetsinformatik eller motsvarande.

Åtgärder för att nå målet:

- Deltagande i ArtDatabankens forskarskola med 0,5-1 dags undervisning.
- Fortsatt arbete inom GIS-gruppen vid NRM.
- Extern annonsering och kontakt med andra leverantörer av utbildning i ämnet.
- Deltagande i LifeWatch-samarbetet

Delmål 6. Att underlätta nyttjandet och utvecklingen av biodiversitetsinformatik i utvecklingsländer

Bakgrund: En stor del av data som handhas av GBIF-Sweden innehåller information om organismer observerade eller samlade i andra länder, särskilt tropikerna. Dessa länder har ofta begränsad tillgång till data och information om sina egna länders biologiska mångfald, och är självklart stora intressenter i det arbete som GBIF-Sweden bedriver. För närvarande sker återföringen av data genom GBIFs

internetportaler. Vi vill utöka verksamheten med ytterligare en handläggare för att kunna bedriva riktad och intensifierad datarepatiering och stöd till länder vilkas biologiska mångfald omfattas av data från GBIF-Sweden. Samlingar bör uppmuntras och stödjas i prioriterad digitalisering av vissa länder, och GBIF-Sweden kan underlätta genom språkhjälp, särskilda GIS-resurser, och särskild taxonomisk kunskap.

Mätbart mål: Fler kontakter med samarbetsorganen än under 2010.

Åtgärder för att nå målet:

- Besök/kontakt med Swedbio, med presentation av GBIFs internationella samarbetsprogram med utvecklingsländer.

Anders T. 2010-04-13

Ekonomisk redovisning 2010-2011

Slag	Budget 2010	Utfall 2010	Budget 2011
Ingående balans	+1 263 696	+1 263 696	+528 488
Bidrag VR	+1 632 000	+1 632 000	+1632 000
Summa ingående + bidragsmedel	+2 895 696	+ 2 895 696	+ 2 160 488
(Lön SOK		-210 600	-)
(Lön FR	-	-)
(Lön AT		-558 000)
(Lön MG		-362 400)
(Lön JR		-362 400	-)
<i>Lön Summa</i>	<i>-1 000 000</i>	<i>(-1 421 952)</i>	<i>(-1 317 084)***</i>
Resor	-150 000	-73 256*	-150 000
Drift	-70 000	-	-70 000
Samarbetsbidrag	-300 000	-600 000**	- 225 000****
Överföring			75 000*****
OH	-272 000	-272 000	-272 000
Summa kostnader	1 792 000	2 367 208	2 109 084
<i>Över-/underskott</i>	<i>+1 103696</i>	<i>+528 488</i>	<i>+51 404</i>

*2010: Summa resor + drift

**2010: Samarbetsbidr. (Lund-Zool. 200 000; Lund-Bot. 200 000; Uppsala 200 000)

***2011: Ev. löneredvidering ej medräknad

****2011: Samarbetsbidr. (Göteborg 200 000; Sv. botaniska föreningen 25 000)

*****2011: Överfört till EN för anordnande av kurs 2009

Sammanfattning av huvudsakliga aktiviteter 2010

Tid	Aktivitet	Delmål	Personal	Persondagar
Löpande	Hantering av servrar och databaser	1	MG	70
Löpande	Demo och installation av IPT	1.1	MG	15
April-Maj	IPT-implementering	1.1	MG	10
Flera tillfällen	GBIF-rådet	1.2	AT,SOK,	4
Oktober	Leverantörsmöten	1.3	AT, SOK, MG	30
Löpande	Samlingsbesök	1.3, 2.3, 2.5	AT,SOK	30
Löpande	Samlingsinventering	1.4	AT, MG	10
Löpande	ENSE-underhåll	1.5, 2.1, 2.8	AT, SOK, MG	20
Löpande	Webservices	1.6	MG	20
Maj	Uppladdningsfunktion på portal	1.6, 3.5	MG	5
Oktober	Implementera GBRDS	1.7,2.7, 3.1	MG	10
April	K-Samsök	1.8	MG	10
Ej bestämt	Kurs i samlingsdatabaser	2.1	AT, MG	10
Mars	RFID-plan	2.2, 2.7	AT	2
Löpande	Internationellt samarbete	2.3, 4.2	AT, SOK	20
Löpande	Fler funktioner i portalen	2.4, 3.1-6, 4.4	MG	5
Löpande	Support	2.5	MG,AT	10
Löpande	Samarbete med FishBase	2.6	AT, SOK	2
Löpande	Standardiseringsstöd	2.9	MG, AT	10
Oktober	Forskarmöte	4.1	AT,SOK,MG	10
Mars	GB/Nodes meeting	4.2	AT	5
Oktober?	TDWG möte	4.2	MG	5
November	Systematikdagarna	4.2	AT	3
Vid tillfälle	Populärvetenskapliga artiklar	4.3	AT	4
Löpande	Nyhetsbrev	4.5	AT	5
Flera tillfällen	Kommittén för biodiversitetsinformatik	4.6,5.3	SOK	2
Mars, oktober	GIS-grupp	5.1	AT	3
Löpande	LifeWatch	5.2	SOK	5
Vid tillfälle	Föreläsningar	5.4	AT	2
Vid tillfälle	Examensprojekt	5.5	AT	0
April	Utvecklingsländer	6	AT	1
Flera tillfällen	GBIF-styrelsemöte		SOK	2
Löpande	Planeringsmöten		AT, MG,SOK	10
Löpande	Löpande handläggning		AT	150
Löpande	Sekreterarfunktion		AKG	62
Löpande	Övrig projektledning		SOK	20
	Totalt			587

Sammanfattning av huvudsakliga aktiviteter 2011 (persondagar)

Tid	Aktivitet	Delmål	FR	AT	MG	MS	Σ
Löpande	Hantering av servrar och databaser	1			70		70
Löpande	Demo och installation av IPT	1.1			15		15
April-Maj	IPT-implementering	1.1			10		10
Flera tillfällen	GBIF-rådet	1.2	3	2			5
Oktober	Leverantörsmöten	1.3		15	15		30
Löpande	Samlingsbesök	1.3, 2.3, 2.5		15	15		30
Löpande	Samlingsinventering	1.4		5	5		10
Löpande	ENSE-underhåll	1.5, 2.1, 2.8	7	2	7		16
Löpande	Webservices	1.6			30		30
Maj	Uppladdningsfunktion på portal	1.6, 3.5			10		10
Oktober	Implementera GBRDS	1.7, 2.7, 3.1			3		3
April	K-Samsök	1.8		5	10		15
Ej bestämt	Kurs i samlingsdatabaser	2.1	1	5	10		16
Mars	RFID-plan	2.2, 2.7			1		1
Löpande	Internationellt samarbete	2.3, 4.2	10	10	10		30
Löpande	Fler funktioner i portalen	2.4, 3.1-6, 4.4			20		20
Löpande	Support	2.5			10		10
Löpande	Samarbete med FishBase	2.6		1	1		2
Löpande	Standardiseringsstöd	2.9		2	5		7
Oktober	Forskarmöte	4.1	5	5			10
Mars	GB/Nodes meeting	4.2		5			5
Oktober?	TDWG möte	4.2	2	5			7
November	Systematikdagarna	4.2		5			5
Vid tillfälle	Populärvetenskapliga artiklar	4.3	5	20			25
Löpande	Nyhetsbrev	4.5		3			3
Flera tillfällen	Kommittén för biodiversitetsinformatik	4.6, 5.3	2				2
Mars, Okt.	GIS-grupp	5.1	2	2			4
Löpande	LifeWatch	5.2	4	4	5		13
Vid tillfälle	Föreläsningar	5.4		15			15
Vid tillfälle	Examensprojekt	5.5	4	4			8
April	Utvecklingsländer	6		4	2		6
Flera tillfällen	GBIF-styrelsemöte		3				3
Löpande	Planeringsmöten		5	6	6		17
Löpande	Löpande handläggning			120			120
Löpande	Sekreterarfunktion					65	65
Löpande	Övrig projektledning		25				25
	Totalt		78	260	260	65	663